

MED SPYDET ELLER BÆREPOSEN SOM IDEAL: Anmeldelse af Deborah Levys Ting jeg ikke vil vide

I erindringsromanen *Ting jeg ikke vil vide* fremskriver Deborah Levy sin skabelsesberetning og identitet som kvinde, datter, englænder, sydafrikaner og forfatter. En identitet, der både eksisterer på trods af og på baggrund af det apartheiddelte Sydafrika, et engelsk klassesamfund og ønsket om at være en barbedukke med usårlige plastic øjne. Romanen er skrevet som et feministisk modsvar til George Orwells *Why I Write*, og er blevet kaldt en moderne pendant til Virginia Woolfs *A Room Of Ones Own*.

Der er feminisme, forfatterdrømme og mytologisering af Den Intellektuelle: så hvorfor er denne KUA-studerende ikke allerede i gang med forberedelserne til en helgenkåring?

Første del af Deborah Levys prisbelønnede erindingstrilogi er nu oversat til dansk, og udgivet på det altid stilsikre forlag Vinter. Tak! På romanens blot 133 sider beskriver og forbinder Levy et liv i nedslag; fra den midaldrende forfatters selvvalgte eksil på et Mallorca i vinterhi til barndommen i Sydafrika, hvor den første sætning hun lærer at læse, er skiltene på Golden Mile: "DENNE BADESTRAND / MÅ KUN BENYTTES / AF MEDLEMMER AF DEN HVIDE RACE". Det er en roman om at leve i arbejderklassens England men mest af alt leve i det, de voksne kalder Eksil, som ung teenager med forfatterdrømme og om forsøget på at forene alle disse punkter til et svar, der gør det muligt at besvare det tilbagevendende spørgsmål: "Du er forfatter, ikke?"

Romanen arbejder flere steder med sandhedsudsagn såsom: "Piger er nødt til at tale højt, for ingen hører alligevel på dem.". Replikken står som en akse, der rummer de to identitetspunkter, som fortælleren hverken rigtigt kan adskille eller forene: at være kvinde og at være forfatter. At romanen netop også starter med en fængslende reference til førnævnte Virginia Woolf peger igen på dette skævvredne skæbneforhold: "Det forår, hvor livet var meget svært, og jeg lå i krig med min skæbne og simpelthen ikke kunne se nogen udvej, græd jeg åbenbart mest på togstationers rulletrapper.". En sætning der er så stærk, at den næsten skulle have lov til at stå alene, eller køre i sløjfer som et mantra i julivarmens sløvsind.

Levy udpeger og genforhandler den identitetløshed, som de feministiske teoretikere Sandra M. Gilbert og Susan Gubar har beskrevet som den kvindelige forfatters angst for forfatterskabet. Ifølge Gilbert & Gubar oplever den kvindelige forfatter en uforsonlighed mellem hendes forfatteridentitet og kønsidentitet i mødet med en litterær tradition; "hvis grundlæggende definitioner af litterær autoritet er både direkte og indirekte patriarkalske". Ved at hidkalde forfattere såsom Woolf skaber romanen en feminin kanon, som det er muligt for fortællerinstansen at træde ind i og forsones med. Denne kanon skaber Levy gennem et væld af intertekstuelle referencer til og citater fra ikke bare Virginia Woolf, men bl.a. også Marguerite Duras, Sylvia Plath, Jean-Paul Satre, Julia Kristeva, Simone de Beauvoir og Andy Warhol, der for den 15 årig Deborah viser, hvordan man gennem kunstnerisk skabelse og selvskabelse kan forsones det uforsonlige:

"Jeg tænkte, at hver gang Andy Warhola [*sic*] malede en dåse American Soup, var det hans måde at undslippe de flade, brune marker i Østeuropa, hvor hans forældre var født. Hver eneste dåse amerikansk muslingsupper bragte ham tættere på New York og væk fra at leve i Eksil med sin mor i Pittsburgh."

Det er denne selvskabelse, som gør, at *Ting jeg ikke vil vide* i høj grad er en erindringsroman. Fortællingen er struktureret og velkomponeret og peger hele tiden på forbindelser mellem opvækstens oplevelser og ankomsten til forfatteridentiteten. Et eksempel på dette er teenage-jegets kamp med at finde den rette påklædning til det engelske vejr, der senere i romanen dukker op årtier senere på Mallorca i form af replikken fra fortællerens kærlighedsinteresse: "Du er nødt til at klæde dig efter vejret, der hvor du er.". Når romanen trækker sådanne replikker frem flere gange i løbet af romanens relativt få sider, peges de på som mere end bare replikker. De bliver sandhedsudsagn, der støber et sted, hvorfra fortællerinstansen ser verden, og er på den måde en poetik, der strukturerer det levede liv.

Ting jeg ikke vil vide er på den måde en stor læseoplevelse i en lille bog. Levys fortællerstemme er både spændende og vigtig, og det er derfor bestemt heller ikke sidste gang, jeg giver mig i kast med forfatterskabet. Men måske udfordrer romanen og jeg hinanden for lidt? Der er noget betryggende for en boheme-aspirant som mig i den intellektuelle figur. I essayet, i erindringsromanen, i forfatteren som politisk og eksistentielt orakel. Men jeg må samtidig påpege, at rønnebærerne alligevel er lidt sure. Forfatteren som kunstnerisk geni, som et særligt type menneske, der oplever verden på en særlig måde, har ofte vist sig ikke at være et særligt rummeligt endsige demokratisk ideal. Og det er jo netop også forfatteridealet, som Levy skriver sig op imod. Hun ligger i krig med det patriarkalske system, der også har struktureret vores litteraturhistorie. Men i denne krig med skæbnen bliver romanens narratologi i forfatter Ursula K. Le Guins bevingede ord måske i for høj grad med spydet som ideal snarere end bærepose. Det bliver den lineære fortælling om en helt(inde), der fra historiens start har bevæget sig i en fremadskriden mod målet: Jo, det er rigtigt, jeg er forfatter.

Mit udestående er på den måde nok i højere grad med erindringsromanen som genre, end det er med Levys fortolkning af den. *Ting jeg ikke vil vide* er med rette blevet kaldt en moderne klassiker. Romanen er et velkomponeret mesterstykke om erindringens poetik, at forene det uforenelige, at forstå at politik finder vej ind i både "grapefrugter og i at holde i hånden" og om at lære at "åbne munden, tale lidt højere, og lidt højere endnu, og så bare tale med sin (red. min) egen stemme, som slet ikke er særlig høj."

Facebook <<https://www.facebook.com/litteraturnu/>> / Instagram <<https://www.instagram.com/litteraturnu.dk/>>